

ADVIES

Kunst- en cultuureducatie en jongeren

Naar aanleiding van het rapport Bamford

Kunst- en cultuureducatie vanuit de bril van kinderen, jongeren en hun organisaties, dat misten we nog in de discussie n.a.v. het Bamfordrapport.

De Vlaamse Jeugdraad speelde haar rol en in dit advies leest u een aantal algemene uitgangspunten waarmee beleidsmakers dienen rekening te houden bij een beleid over kunst- en cultuureducatie voor kinderen en jongeren.

VLAAMSE JEUGDRAAD	
07 mei 2008	ADVIES 08/11

Advies Kunst- en cultuureducatie en jongeren Naar aanleiding van het rapport Bamford

De Vlaamse Jeugd Raad in vergadering op 07 mei 2008 onder voorzitterschap van Stefaan Marien en waarbij aanwezig waren:

Kurt Beheydt, Lien Boutsen, Kathleen Claessens, Stéphanie Dangreau, Toon Fonteyne, Bruno Houthoofd, Stijn Jacobs, Kurt Janssens, Barbara Poppe, Elizabeth Van der Plaetsen, Tom Van den Borne, Tess Van Deynse, Eva Vereecke, Bram Vermeiren, Hanne Vermeiren en Jasper Ysebaert

Brengt *unaniem* het volgende advies uit:

1. Inleiding

Ter gelegenheid van de wereldconferentie rond kunst- en cultuureducatie van de UNESCO voerde professor Anne Bamford een mondiaal onderzoek uit naar de impact van kunst en cultuur op de ontwikkeling van het kind in het onderwijs. Na dit mondiale onderzoek kwam uit verschillende landen de vraag voor een eigen onderzoek naar **de kwaliteit van kunst- en cultuureducatie**, specifiek voor eigen land. Zo voerde Anne Bamford (in opdracht van minister Vandenbroucke) tijdens het schooljaar 2006-2007 een onderzoek uit naar de kwaliteit van kunst- en cultuureducatie in Vlaanderen.

Het onderzoek spitste zich toe op het omgaan met kunst en cultuur bij kinderen en jongeren tot de leeftijd van 18 jaar. Zowel de cultuur- en kunsteducatie binnen de school als het diverse aanbod van buitenschoolse activiteiten werden onderzocht.

De uiteindelijke resultaten bieden stof tot nadenken over knelpunten bij bestaande programma's, over mogelijke strategieën bij het uitwerken van een kunst- en cultuureducatiebeleid en het tot stand brengen van structurele samenwerkingsverbanden tussen het onderwijs en culturele instellingen.

Naar aanleiding van dit onderzoek wil minister Vandenbroucke tegen eind mei 2008 een aantal concrete en uitvoerbare aanbevelingen. Hiervoor richtte hij een commissie en een klankbordgroep op. De commissie heeft als taak de aanbevelingen van het rapport van professor Bamford om te zetten in concrete beleidsmaatregelen. In de klankbordgroep reflecteren de betrokken instellingen en sectoren op de door de commissie geformuleerde voorstellen.

2. De reden van dit advies / het belang voor kinderen en jongeren

Uit diverse hoeken (cultuur, academici, onderwijs) kwamen er verschillende reacties en werden initiatieven ondernomen om op dit rapport te reageren. Ook wij, de Vlaamse Jeugdraad, laten graag onze stem in dit debat horen en dit vanuit de specifieke invalshoek van kinderen, jongeren en hun organisaties.

We stelden tot onze grote verbazing vast dat de uiteindelijke gebruikers, namelijk kinderen en jongeren, waarop het onderzoek zich toespitst, niet aan bod komen in het onderzoek. Nergens wordt de stem van kinderen en jongeren gehoord, zelfs niet in de commissie of in de klankbordgroep.

Als Vlaamse Jeugdraad geloven wij in de kracht van kinderen en jongeren en zijn wij ervan overtuigd dat zij vanuit hun expertise als jongere heus wel weten wat er beter kan en hoe dat dan ook moet. Een beleid dat geen rekening houdt met kinderen en jongeren, is volgens ons geen goed beleid. Een beleid dat vertrekt vanuit de ivoren toren waar men zegt wat er moet veranderen of beter kan, is misschien een gemakkelijke maar geen duurzame oplossing.

Het lijkt ons een gemiste kans dat kinderen en jongeren niet betrokken zijn geweest en we hopen dan ook dat bij verdere beleidsconcretisering rond dit thema kinderen en jongeren wel gehoord zullen worden. We trekken alvast als Klein Duimpje onze zevenmijlslaarzen aan en hopen dat de beleidsmakers met ons meestappen.

3. Het advies

In dit advies geven we een aantal krachtlijnen mee die het resultaat zijn van een uitgebreid inspraakmoment. In de toekomst willen we die krachtlijnen verder concretiseren door trajecten op te zetten met kinderen, jongeren en hun organisaties over specifieke thema's.

Het advies is op een participatieve manier tot stand gekomen. Op 9 april 2008 is er een inspraakmoment georganiseerd waar kinderen, jongeren en jeugdorganisaties waren uitgenodigd. Verschillende studenten en jongeren kwamen hier uit interesse op af alsook een aantal jeugdorganisaties en kunsteducatieve jongerenorganisaties. Op basis van eerdere gesprekken met een aantal experts uit het onderwijs- en cultuurveld werden een aantal stellingen geformuleerd, en met deze stellingen zijn we tijdens het inspraakmoment aan de slag gegaan.

1. What's in a name?

*"Wat is kunst? Wat is kunst? Die blik in haar ogen dat is kunst."*¹

Het goochelen met termen is een oud zeer in de kunst- en cultuursector. De grote vragen als "wat is kunst?, wat is cultuur?, wat is kunst met de grote K?, wat is kunsteducatie?, moeten we niet eerder spreken van cultuureducatie of van kunstbemiddeling of kunstcoaching?" worden wel vaker gesteld, waarop dan hevige debatten losbarsten. Uiteindelijk geraken we er vaak niet uit.

Op het inspraakmoment werd dan ook meteen de bal teruggespeeld: moeten we eigenlijk een duidelijk antwoord hebben op die vragen? Kunnen we het niet gewoon simpel houden: kunst is onderdeel van de algemene cultuur, kunsteducatie is leren omgaan met kunst. En of je nu over cultuureducatie of kunstbemiddeling wil spreken, het maakt niet uit. Ieder gebruikt die term die hij wil en waar hij zich het beste bij voelt. Laat die termen open, definieer ze niet te veel...

De kern van de zaak blijft voor iedereen de inhoud en zolang we hier nog over willen discussiëren, is het gebruik van bepaalde termen maar bijzaak. Kunst en cultuur kan je **niet definiëren**. Willem Kloos zei al: "Kunst is de aller-individueelste expressie van een aller-individueelste emotie." Door niet te eng vast te houden aan bepaalde termen kan iedereen zijn eigenheid behouden.

¹ Songtekst "Wat is kunst?" van Stijn Meuris.

Het is belangrijk dat kunst en cultuur in hun geheel worden bekeken: zowel het actieve als het passieve aspect van kunst en cultuur. De doe-kant, bijvoorbeeld het volgen van actieve workshops, is nog iets anders dan de receptieve kant van kunst en cultuur waar je gewoon gaat kijken en absorbeert wat je voorgeschoteld krijgt. Beide aspecten zijn inherent aan kunst en cultuur.

Moeten kunst en cultuur altijd leuk zijn? Nee, niet per se, het moet vooral 'goed' zijn. Toch kunnen we proberen het zo leuk mogelijk te maken, maar dat is niet de essentie. Kunst en cultuur staat niet gelijk met recreatie ook al wordt dat vaak verwacht. De vraag in het Frans "*Ça vous a plu?*" verwoordt eigenlijk beter wat we willen bedoelen. De vraag of kunst en cultuur bevallen is, is gepaster dan de vraag of het leuk was.

2. Decreet kunst- en cultuureducatie?

Op dit moment is de ondersteuning door de Vlaamse Gemeenschap heel versnipperd: verschillende instrumenten verdeeld over verschillende ministers, namelijk de minister van Onderwijs (via de CANON Cultuurcel), de minister van Jeugd (via het decreet op het Vlaamse jeugdbeleid) of de minister van Cultuur (via het kunstendecreet). Keuze genoeg, maar het wordt steeds moeilijker om het bos door de bomen te zien.

Een apart decreet zou een mogelijke oplossing kunnen zijn voor deze versnippering. Er is echter meer nood aan een **duidelijke en coherente visie op kunst- en cultuureducatie** en de link met jeugd, onderwijs, welzijn, ... De overheid moet duidelijk maken wat zij aan de maatschappij en de kinderen en jongeren in het bijzonder wil meegeven en kan zo haar voorbeeldfunctie uitoefenen. Wat willen de beleidsmakers trouwens tonen aan de maatschappij door die verschillende decreten te hanteren: waarin verschilt een organisatie die subsidies krijgt via het decreet op het Vlaamse jeugdbeleid met een organisatie die een subsidieaanvraag indient binnen het kunstendecreet?

Er moet duidelijkheid komen in het kunst- en cultuureducatieve landschap. Misschien kan de CANON Cultuurcel hier wel een rol in spelen, op voorwaarde dan wel dat deze cel een verbreding kent naar cultuur en jeugd. De slagkracht van de CANON Cultuurcel zou vergroten als het door meerdere departementen wordt gedragen en natuurlijk ook gefinancierd.

Dat de sector zeer breed en verscheiden is, moet niet meer gezegd worden. Deze verscheidenheid is juist de sterkte van de sector en moet dan ook uitgespeeld, maar tegelijk ook bewaakt worden. Daarom lijkt het ons opportuun om over dit concrete dossier na te denken met verschillende ministers.

3. Het onderwijs

Net zoals hierboven gesteld, moet de overheid zich stilaan de vraag stellen wat ze de kinderen en jongeren wil meegeven en meer specifiek wat ze via het onderwijs wil meegeven. Krijgt een jongere op dit moment voldoende kansen om al zijn talenten te ontdekken op school? Ons lijkt het dat kunst- en cultuureducatie een essentieel onderdeel zijn (geworden) van de opvoeding van kinderen en jongeren. **Kunst en cultuur geven ons een bepaalde grondhouding mee** die veel verder reikt dan het kunstwerk op zich: het durven verder kijken dan wat je ziet, het bewustmaken van eigen voorkeuren, het leren kritisch nadenken, de creativiteit, de openheid, de leergierigheid, het doorzettingsvermogen, de experimenteerdrang, respect, durf, nieuwsgierigheid, verwondering,....² We zijn ervan overtuigd dat ook kunst en cultuur jongeren empoweren, sterker maken.

Het interessante aan het beter koppelen van onderwijs en cultuur aan elkaar is dat er wel een verschil is in 'basishouding' tussen deze twee sectoren, maar dat ze elkaar net **perfect aanvullen**. In het onderwijs wordt de focus vooral gelegd op kennis en vaardigheden, terwijl bij kunst en cultuur de nadruk ligt op innovatie en creativiteit. Coördinerend inspecteur-generaal Peter Michielsens verwoordt dit als volgt: "Cultuur raakt aan andere vaardigheden dan de louter rationele. Ze appelleert aan sociale en maatschappelijke vaardigheden, aan creativiteit en kritisch nadenken. We moeten deze vaardigheden *au sérieux* nemen en meer inbedden in het onderwijsaanbod. Vandaag worden deze meer kunstzinnige talenten nog te veel miskend". Na het IQ (intelligentiequotiënt) en het EQ (emotioneel quotiënt) wordt het hoog tijd om het CQ (**creatief quotiënt**) te introduceren: de mate

² Koning Kevin, *Diep geworteld: Meetbare competenties binnen muzische grondhouding*, p.5.

waarin je je vermogen tot creativiteit gebruikt. Want liever dan over kunst spreken we over creativiteit: een proces waarbij je je fantasie en je spontaniteit gebruikt om een probleem op te lossen of om om te gaan met een nieuwe situatie. Creativiteit is een basisvoorwaarde voor het leven.³

Daarom pleit de Vlaamse Jeugdraad ervoor dat **kunst en cultuur verplicht worden op school**. En dit over het gehele leerplichtonderwijs: van de kleuterklas tot het laatste jaar secundair onderwijs. Jong geleerd is oud gedaan: naarmate het eerste cultuurbezoek op jongere leeftijd heeft plaatsgevonden, des te frequenter het latere cultuurbezoek uit valt. Het is belangrijk om al van jongs af aan kunst en cultuur mee te geven zodat de spontane goesting in een later stadium geprikkeld is. De manieren waarop men dit kan verplichten zijn heel divers. Je kan kunst en cultuur bekijken als een basisrecht, of het vastleggen in het curriculum van de scholen, of vaste uren reserveren in het lespakket of een aantal uren per jaar vastleggen om deel te nemen aan cultuur en kunst. Er kan ook voor gekozen worden om een aantal extra uren te voorzien waarin er voor de geïnteresseerden verdere verdieping kan gebeuren, of een creatieve ruimte ter beschikking te stellen waar jongeren zich in hun vrije momenten kunnen laten gaan, of een aparte cultuurleerkracht aan te werven.

De school moet voor kinderen en jongeren een **smaakmaker** zijn voor kunst en cultuur (net zoals dat nu gebeurt voor wiskunde, aardrijkskunde, biologie, ...). Indien er voldoende mogelijkheden worden aangeboden op school, kunnen de jongeren geprikkeld worden door de inhoud ervan en doorverwezen worden als het naar nog meer smaakt...

Het is aan de overheid om hier een creatieve oplossing te voorzien en uiteraard ook voldoende financiële middelen. Er bestaan ongetwijfeld nog andere manieren om dit op een juiste manier te integreren in de verschillende onderwijssystemen. We beseffen immers ook dat het verschil in structuur tussen het basisonderwijs en het secundaire onderwijs groot is en de zaak ook bemoeilijkt. De manier waarop maakt ons weinig uit, het is vooral de inhoud en de diverse cultuur- en kunstvormen die belangrijk zijn voor de Vlaamse Jeugdraad.

Kunst en cultuur verplichten voor leerlingen is een eerste zaak, maar het is ook belangrijk dat de lesgevers mee zijn in dit verhaal. Anders blijven we maar ronddraaien in een vicieuze cirkel waarbij de vraag naar kunsteducatieve leerkrachten steeds groter zal worden terwijl er hier geen specifieke opleiding voor bestaat.

Niets is zo vervelend als les te krijgen van een leerkracht die zelf het nut niet inziet van de leerstof die hij/zij geeft. De **leerkrachten moeten bezielers zijn** voor de leerlingen en dit kan maar pas beginnen als ook zij overtuigd zijn van de noodzaak van kunst en cultuur. Uiteraard zijn de mogelijkheden om dit te doen ook zeer divers. De Vlaamse Jeugdraad pleit voor o.a. het **verplicht maken van kunst en cultuur in de lerarenopleiding**. Zo kan ook iedere leerkracht ontdekken wat zijn/haar talenten zijn. Kunst en cultuur zijn heel verscheiden, dus meer dan keuze genoeg. We weten ook dat dit een werk van lange adem is, en wat doe je uiteindelijk met de leerkrachten die nu al een lange staat van dienst hebben? Leerkrachten moeten op leuke en creatieve manieren gestimuleerd worden om hier aandacht aan te besteden, ook al hebben ze het in hun opleiding niet meegekregen. Het lijkt ons een goed idee om een **platform** op te starten waar leerkrachten onderling tips en *tricks* kunnen uitwisselen. Dit platform kan op het niveau van de school georganiseerd worden, maar evenzeer school- en sectoroverschrijdend (ASO, BSO, KSO en TSO door elkaar).

Het idee van **uitwisseling** lijkt ons zeer waardevol: niet elke leerkracht is even geïnteresseerd in alle disciplines van kunst en cultuur. Door uitwisseling van leerkrachten in de verschillende klassen kan je zo les krijgen van leerkracht x over muziek, van leerkracht y over architectuur, van leerkracht z over nieuwe media. Heel wat problemen van welke aard dan ook (praktisch, financieel, ...) zouden opgelost worden indien je als school de dynamiek ontwikkelt om elkaars competenties te benutten.

Natuurlijk blijft het ook hier belangrijk (net zoals hierboven al werd gezegd) dat de focus vooral op kinderen en jongeren moet liggen en dat zij mee keuzes kunnen maken in wat er aan bod zal komen, dat ze de kans moeten krijgen om hun talenten te ontwikkelen. We willen hierbij de kracht van **co-educatie** benadrukken, waarbij leerkrachten en leerlingen samen tot een resultaat komen, en de leerlingen zelf kunnen aangeven wat zij willen leren. De kwaliteit van projecten zit vaak in de mate waarin zowel het talent van het kind als dat van de leerkracht en dat van de betrokken kunstenaar wordt aangesproken.

³ A. Joseph & L. Thielemans, *De Muzen van Kunst in Zicht*, p.9.

Kunst en cultuur als een vak naast alle andere vakken, is een belangrijk statement. Het is een uitgelezen kans om kinderen en jongeren te *empoweren*.

We moeten er uiteraard over waken dat de school niet de enige plek blijft waar kinderen en jongeren kunnen geprikkeld worden voor kunst en cultuur. De school is natuurlijk wel de gemakkelijkste plek, want daar zitten kinderen en jongeren al samen en daar kan je ze ook gegarandeerd in contact brengen met kunst en cultuur. De school is dan de hefboom, de centrale plek waar kinderen en jongeren samenkomen en de ideale plek om de link te leggen met andere sectoren. De school moet ook niet alles doen natuurlijk... Wegens de concurrentiestrijd in het vrijetijdsaanbod van kinderen en jongeren is de plek van het onderwijs wel niet te onderschatten.

Het **gezin⁴** en de **algemene vrijetijdsbesteding** zijn evenwaardige plekken en ze moeten ook door de overheid in deze taak gewaardeerd worden. Een interessante invulling voor het waarderen van deze verschillende plekken is het idee van de Brede School: de school mag geen gesloten doos blijven, maar moet juist langs alle kanten openvouwen zodat er verschillende linken kunnen gelegd worden. We pleiten er vooral voor dat iedereen die in contact komt met kinderen en jongeren, hen warm maakt voor kunst en cultuur, of dit nu het onderwijs, het jeugdwerk of het gezin is.

4. Kunst, cultuur, kinderen, jongeren

Vanuit de Vlaamse Jeugdraad stimuleren we de **kruisbestuiving tussen kunst- en cultuureducatie en het jeugdwerk**. Het is een grote meerwaarde voor het (klassieke) jeugdwerk en voor de kunsteducatieve organisaties zelf dat er een uitwisseling kan gebeuren en dat het aanbod en de vraag elkaar kunnen ontmoeten. We stimuleren graag de beide sectoren (de kunst- en cultuursector en de jeugdsector) om over het muurtje te kijken en elkaar te ontmoeten.

Het **jeugdwerk** heeft een belangrijke intermediaire rol te vervullen als **cultuurtoeleider en als cultuuraanbieder**. Zo kan elke jongere in contact komen met kunst en cultuur want daar heeft hij/zij dan ook recht op. De rol van intermediairen in het maken van de link tussen kunst en cultuur en kinderen en jongeren is van essentieel belang. Kinderen en jongeren hebben soms dat duwtje extra nodig en de “bemiddelaar” speelt een cruciale rol hierin.

Waar wij als Vlaamse Jeugdraad vooral op willen hameren is dat kunst en cultuur met jongeren ook moet komen vanuit de jongeren. Het is toch niet aan de volwassenen om te beslissen wat kinderen en jongeren graag doen? Het is noodzakelijk om de **leefwereld en ervaring van kinderen en jongeren** te gebruiken om met en naar kunst toe te werken. Het belang van kinderen en jongeren staat hierbij centraal en het lijkt ons precies een meerwaarde om als kunsteducatieve jeugdorganisatie niet vanuit de onderwijslogica te werken. Laat de kennis uit de praktijk komen, vanuit het veld, vanuit eigen ervaringen en laten we proberen niet vanuit de ivoren toren te preken. Het is in dit opzicht ook belangrijk een aanbod te creëren voor de kinderen en jongeren van nu en niet voor de volwassenen die ze later zullen worden.

Een van de grote hamvragen is of je enkel moet werken vanuit deze leefwereld. Het is eerder een en-en verhaal: natuurlijk is ook het eindproduct van het doorlopen proces belangrijk en het kunstwerk of eindproduct even belangrijk. Kinderen en jongeren moeten niet allemaal kunstenaars worden, het is belangrijk dat zij de ervaring kunnen opdoen en zo leren open te staan voor andere dingen, oplossingen zoeken, het leren van respect te hebben voor een ander, solidair te zijn.

Hot issue is het aanbieden van een cultuuraanbod volgens het “Gouden Gids”-principe en of hier extra stimulansen nodig zijn om dit bekend te maken. Voor de Vlaamse Jeugdraad is het vooral belangrijk dat **iedereen in de vrije tijd de kans krijgt om te participeren aan kunst en cultuur** en er evengoed weer kan uitstappen. De nuance hierbij is dat **niet iedereen per definitie moet participeren**. Als iedereen de kans moet krijgen, moeten ook de barrières die dit aanbod zouden belemmeren, weggewerkt worden. Ieder moet vrij zijn in zijn keuze om te participeren en daarom is duidelijke informatie noodzakelijk. Bemiddeling is hier een belangrijke factor in. **Bemiddeling** kan dan heel ruim gezien worden: een school, een ouder of een jeugdleider die kinderen en jongeren kan aansporen om naar buiten te trekken om van het cultuuraanbod te genieten. De “cultuur aan 1€”-kwestie, de cultuurcheques of extra kortingen bieden hierbij stof voor een relevante discussie. Voor de

⁴ De invloeden van het ouderlijk milieu zijn niet te onderschatten: het effect dat ouders hebben op hun kinderen wat betreft kunst en cultuur is driemaal zo sterk als de effecten van het secundair onderwijs.

Vlaamse Jeugdraad is dit wel een te enge discussie: er bestaan even goed andere drempels dan die van financiële aard, en er zijn ook andere manieren om kinderen en jongeren aan te sporen om aan kunst en cultuur deel te nemen. Het begint al vaak met de communicatie die op maat van kinderen en jongeren zou moeten gemaakt worden of een actie als "Vlieg" van Cultuurnet Vlaanderen waarbij de vlieg aanduidt welke cultuuraanbiedingen gepast zijn voor kinderen en jongeren. We dagen dan ook de overheid uit om over andere mogelijkheden na te denken: kinderen en jongeren moeten gestimuleerd worden en kunnen af en toe een duwtje in de rug gebruiken. Het is immers ook de plicht van de overheid dat iedereen zijn/haar zin kan vinden in het aanbod. Kinderen en jongeren moeten immers aangesproken worden door iets alvorens men zelf op zoek gaat. Deze taak sluit mooi aan bij de inhoud van het participatiedecreet. De organisatie Cultuurnet wordt in dit decreet immers belast met het realiseren van de verhoging en verbreding van participatie door zijn databank uit te breiden en om te vormen tot een vrijetijdsdatabank⁵. Uiteraard is dit niet enkel een taak van de overheid, maar van iedereen die in contact komt met jongeren (ouders, leerkrachten, straathoekwerkers, (school)opbouwwerkers, vrienden, jeugdleiders, ...).

4. Besluit

De Vlaamse Jeugdraad pleit ervoor om kunst en cultuur niet vast te leggen in enge definities. Het tast alleen maar de eigenheid van de materie aan. Het is belangrijker werk te maken van een duidelijke en coherente visie op kunst- en cultuureducatie. De overheid moet duidelijk maken wat zij aan de maatschappij en de kinderen en jongeren in het bijzonder wil meegeven en kan zo haar voorbeeldfunctie uitoefenen. Als Vlaamse Jeugdraad vragen we duidelijkheid in het kunst- en cultuureducatieve landschap. Misschien kan de CANON Cultuurcel hier wel een rol in spelen, op voorwaarde dan wel dat deze cel een verbreding kent naar cultuur en jeugd. De slagkracht van de CANON Cultuurcel zou vergroten als het door meerdere departementen wordt gedragen en natuurlijk ook wordt gefinancierd.

Dat de kunst- en cultuursector zeer breed en verscheiden is, moet niet meer gezegd worden. Deze verscheidenheid is juist de sterkte van de sector en moet dan ook uitgespeeld, maar tegelijk ook bewaakt worden. Daarom lijkt het ons opportuun om over dit concrete dossier na te denken met verschillende ministers.

De Vlaamse Jeugdraad pleit ervoor dat kunst en cultuur verplicht worden op school: van de kleuterklas tot het laatste jaar secundair onderwijs. Kunst en cultuur geven een bepaalde grondhouding (openheid, kritisch nadenken, doorzettingsvermogen, nieuwsgierigheid, ...) mee die steeds belangrijker wordt in de maatschappij. Het is aan de overheid om een creatieve oplossing te voorzien en uiteraard ook voldoende budget om dit waar te maken. Er bestaan ongetwijfeld verschillende manieren om dit op een juiste manier te integreren in de verschillende onderwijssystemen, zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs. Daarnaast lijkt het ons opportuun dat ook leerkrachten vertrouwd worden gemaakt worden met kunst en cultuur: in de lerarenopleidingen, via het organiseren van platforms, of door het stimuleren van uitwisseling en co-educatie.

We vragen aan de overheid om het gezin en de vrijetijdsbesteding als evenwaardige plekken, naast de schoolomgeving, te waarderen waar ook aan kunst en cultuur gedaan kan worden. De invloed van deze milieus is niet te onderschatten. De Vlaamse Jeugdraad pleit ervoor dat de overheid het jeugdwerk bevestigt in zijn taak als intermediaire, als cultuurtoeleider en als cultuuraanbieder.

De Vlaamse Jeugdraad vindt het belangrijk dat iedereen de kans krijgt om te participeren aan kunst en cultuur, maar er evengoed weer kan uitstappen. De nuance hierbij is dat niet iedereen per definitie moet participeren. Als iedereen de kans moet krijgen, moeten ook de barrières die dit aanbod zouden belemmeren, weggewerkt worden. Ieder moet vrij zijn in zijn keuze om te participeren en daarom is duidelijke informatie noodzakelijk. Deze taak is weggelegd voor de overheid of andere instellingen die met deze taak kunnen belast worden: zij moet zorgen dat de drempels tot cultuurdeelname – van welke aard dan ook – worden weggewerkt.

⁵ Dit onder de nieuwe naam UiTnetwerk.